

SUOMEN HISTORIAN KÄÄNNEKOHTIA

Nuori tasavalta

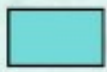
A stylized, dark teal silhouette of a mountain range is positioned in the bottom right corner of the slide, extending from the right edge towards the center.

KUNINGASSEIKKAILU

- ◆ Sisällissota → "Kansa ei ole kypsä hallitsemaan." → Suomesta kuningaskunta
- ◆ Saksalainen prinssi luopui kuninkuudesta Saksan hävittyä I MS
- ◆ 1919 Hallitusmuoto: Suomesta tasavalta
- ◆ Presidentille jäi lähes kuninkaan valtaoikeudet

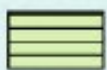
AJATUS SUUR-SUOMESTA

- ◆ 1918 suomalaisia sotilaita Itä-Karjalaan (vapaaehtoisia)
- ◆ 1919 Aunuksen retki
- ◆ 1920 Tarton rauha:
  - Alueluovutuksia itärajalla
  - Vastineeksi Suomi sai Petsamon
- ◆ Heimosodat päättyivät vasta 1922 maiden sovittua rajan sulkemisesta

 Autonomian ajan alue

 Alueet, joita Suomi vaati Berliinin ja Tarton neuvotteluissa

 Venäläisten Kannakselta vaatima alue

 Suomalaisten 1919–20 miehittämät Itä-Karjalan kunnat

 Tarton rauhan jälkeen

Suomen rajakysymykset itsenäisyyden alussa

AHVENANMAAN KYSYMYKSET

- ◆ 1920 Ahvenanmaalle itsehallinto
  - ◆ Saarelaiset olisivat halunneet liittyä Ruotsiin
  - ◆ Kiista ratkaistiin Kansainliitossa Suomen eduksi
  - ◆ Ahvenanmaasta puolueeton vyöhyke, jota ei saa linnoittaa
-

ULKOPOLITIIKKA HAUSSA

- ◆ Tavoite: turva Venäjää vastaan

A. REUNAVALTIOPOLITIIKKA

- ◆ 1922 suunniteltu puolustusliitto Viron, Latvian ja Puolan kanssa kaatui
- ◆ 1932 Suomi ja Neuvostoliitto solmivat hyökkäämättömyyssopimuksen

B. SKANDINAVISMI

- ◆ 1935 Suomi ilmoitti noudattavansa pohjoismaista puolueettomuutta

C. KANSAINLIITTO

EHEYTYSPOLITIIKKA

- ◆ Punavankeja vapautettiin
- ◆ 1922 Lex Kallio mahdollisti tilattomille oman tilan hankkimisen
→ Paljon pientilallisia Suomeen
- ◆ Oppivelvollisuus- ja köyhäinhoitolait
- ◆ Kielilaki vahvistettiin vuonna 1922
- ◆ Kieltolaki kumottiin 1932

VASEMMISTO

- ◆ Tappio 1918 → hajaannus
  - A. Sosialidemokraattinen puolue SDP
  - B. Kommunistinen puolue SKP (Moskova)
- ◆ SDP: laillisuusajattelu = vallankumousta ei enää hyväksytty
  - Iso puolue, mutta oppositiossa
  - SKP ja äärioikeisto painostivat
- ◆ SKP: jyrkkä vallankumouksellisuus
  - Toiminta kiellettiin
  - Perusti peitepuolueita

ÄÄRIOIKEISTON NOUSU

- ◆ Valtion sovitteleva henki ärsytti
- ◆ Vaadittiin rajoituksia vasemmistolle
- ◆ Syntyi äärijärjestöjä kuten:
  - Akateeminen Karjala-seura AKS
  - Lapuanliike

LAPUANLIIKE PAINOSTAA

- ◆ Lapuanliikkeen johtoon Vihtori Kosola
- ◆ Vasemmiston terrorisointi
- ◆ Kyyditykset, väkivalta
- ◆ Talonpoikaismarssi 1930 → kommunismin kieltävät lait
- ◆ Liikkeen kannatus laskuun ex-presidentti K.J.Ståhlbergin kyydityksen jälkeen

MÄNTSÄLÄN KAPINA 1932

- ◆ Lapuanliike vaati hallituksen eroa
  - Aseellinen kapina, alkoi Mäntsälästä
- ◆ Presidentin radiopuhe lopetti kapinan
  - Eduskunta lakkautti lapuanliikkeen
- ◆ Toimintaa jatkoi Isänmaallinen kansanliike IKL
  - parhaimmillaan 14 kansanedustajaa
- ◆ SDP:n ja Maalaisliiton punamultayhteistyö 1937-

TALOUS

- ◆ 1920-luvulla jatkuva talouskasvu
  - ◆ Yleismaailmallinen lama Suomeen 1929
    - 90 000 työtöntä
    - 15 000 tilaa pakkohuutokaupattiin
  - ◆ Koko itsenäisen Suomen historian pahin lamakausi!
  - ◆ 1933 alkoi uusi talouskasvu
  - ◆ Suomi oli hitaasti teollistuva maatalousmaa
-

KULTTUURI

- ◆ Tulenkantajat: "ikkunat auki Eurooppaan"
- ◆ Jean Sibelius: kansallisromantiikka
- ◆ Arkkitehtuuri: Alvar Aallon funktionalismi
- ◆ Elokuvien ja äänilevyjen ohella suomalaisia innosti urheilumenestys
- ◆ F.E.Sillanpään Nobel 1939